

IZ KRAJEVNE SKUPNOSTI MILAN ČESNIK

V delu le rekonstrukcija plinovoda

16. septembra je krajevna skupnost Milan Česnik praznovala, svoj krajevni praznik, ki je hkrati spomin na isti dan leta 1941, ko je v sedanji Finžgarjevi ulici 6 zasedal 3. plenum Osvobodilne fronte slovenskega naroda in sprejel pomembne odloke o nadaljnjem razvoju osvobodilnega gibanja v Sloveniji.

Veliko uspehov pa tudi problemov

Krajevna skupnost Milan Česnik sodi po obsegu in prebivalstvu med največje krajevne skupnosti. V njej živi več kot štiri tisoč ljudi, na njenem področju je veliko organizacij združenega dela s področja gospodarstva, inštitutov, šol. S tem so krajevni skupnosti dane večje možnosti za urejanje posameznih problemov na podlagi

Ob krajevnem prazniku je krajevna konferenca SZDL Milan Česnik najprizadanejšim krajevnim podelila priznanja in bronaste značke Osvobodilne fronte. Prejeli so jih:

Feliks Legan, Manojlo Čulafič, Aleksander Inkret, Miljutin Zeljeznov, Milivoj Hladnik, Alojz Vajngerl, Danica Podmenik, Franc Topolšek, Ivan Razboršek, Henrik Zebaher, Zinka Benkovič, Alojz Bratož, Ivan Simončič in posmrtno Stane Blatnik.

samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja, spričo številčnosti pa tudi več naporov za resnično demokratične razprave in sporazumevanje.

Krajani kljub številnim uspehom z doseženim še niso zadovoljni. Krajevna skupnost, ki je tipično mestna, ima namreč številne odprte probleme tako na področju komunalne ureditve, energetskega omrežja, telekomunikacij, prometne varnosti, preskrbe s prehrabeniimi artikli, velike so tudi še potrebe po obratnih storitvah.

Krajani te krajevne skupnosti se zavedajo svojega položaja in tudi odgovornosti, uspešni so na številnih področjih, poleg ostalega naj omenimo skrb za starejše občane, skrb za kulturno vzgojo in napredek šolske mladine, skrb za urejeno in čisto okolje.

Prevzeli so dolžnosti, sedaj pa...?

V tem letu so v krajevni skupnosti veliko pozornosti posvetili oblikovanju in kadrovskemu usposabljanju članov organov in organizacij, ki tvorijo osnovo samoupravnih organiziranosti v KS. V delegacijah, v organih in organizacijah krajevne skupnosti deluje ogromno število ljudi, vendar pa so njihovi uspehi na nič kaj zavirljivi

ravnj. Prenekateri se namreč vse preradi izmikajo svojim dolžnostim in odgovornostim, ki so jih sami, prostovoljno prevzeli. Izmikajo se konkretnemu delu in odgovornosti. To dejstvo žal ni specifično le za to krajevno skupnost, k sreči pa se v KS Milan Česnik s tem problemom soočajo in ga želijo tudi odpraviti, iščejo načine, da bi ljudi aktivirali in zainteresirali. Na področju KS Milan Česnik je preko 400 komunistov, ki vsekakor ne bi smeli dopustiti, da je stanje takšno, temveč bi ravno ti morali biti najaktivnejši in najzornejši krajani tega okolja.

Stanovanja so pomemben del družbenega bogastva in prizadevati si moramo, pravijo na krajevni skupnosti, da bodo stanovalci in njihovi hišni sveti kar najbolj samoupravno, demokratično in odgovorno urejali vsa vprašanja vzdrževanja in ohranjanja tega bogastva.

Velikih načrtov nimajo

Prav je, da o samem področju krajevne skupnosti povejmo nekaj podatkov. Krajevna skupnost obsega okoli 75 hektarov, predvsem pa je pozidana in sicer s stanovanjskimi, poslovnimi in proizvodnimi objekti.

Zadnje največje gradnje so bile zaključene 1982 leta, ko je bil zgrajen VVO »Milan Česnik« in poslovni prostor. Podjetja za urejanje hudournikov in Vodogradbenega inštituta. Največjo površino zavzemajo stanovanjski objekti – kar 35 hektarov, najmanj prostora pa si je vzela industrija – samo 6 hektarov. Novih stanovanjskih gradenj ne bo bistveno več, število prebivalcev pada.

V krajevni skupnosti je 14 OZD iz gospodarstva, tri poslovna združenja, sedem trgovin, trije gostinski obrati, štiri servisne delavnice, dvanajst inštitutov z raziskovalno dejavnostjo, trije vrtci, tri fakultete, dve zdravstveni ustanovi, štirje zavodi, veliko je obrtnikov v zasebnem sektorju.

V krajevni skupnosti je 28 ulic, ki skupaj merijo preko deset kilometrov, več kot dva kilometra jih je še makadamskih.

Celotno območje krajevne skupnosti je priključeno na mestno kanalizacijsko in vodovodno omrežje.

V KS je 1100 telefonskih priključkov in dve telefonski govornici.

In kakšni so načrti? V letu 1986 naj bi asfaltirali Idrijsko ulico in uredili parkirne prostore, leto kasneje pa Hajdrihovo. Ko bomo pisali leto 1990 bosta asfaltirani tudi Vrhovnikova in Teslova ulica. Predvidena je tudi razsvetljava na Groharjevi in priključitev že montirane luči na Volaričevi, ulici ter ureditev štirih telefonskih govornic.

NINA ČOŽ

OB SKUPNEM PRAZNIKU KS TURJAK IN VELIKE LAŠČE

Delo nadaljuje zgodovinsko tradicijo

Mala kulturna dvorana v Turjaku je bila ondan nabita kot že dolgo ne. Tu so se mimo številnih občanov Turjaka in Velikih Lašč, zbrali tudi številni preživelci borci, veterani znamenite Prešernove brigade, po predstavniki pobratene občine Kolabje in krajevnih organizacij ter učenci domačih osnovnih šol, da s skromno slovesnostjo zaokrožijo 41-letnico bitke za turjaški grad – skupni praznik KS Turjak in Velike Lašče.

Epopeja tiste nedelje, 19. septembra 1943, ko so partizanske enote končno zlomile odpor bele garde v njeni »nezavzetni« trdnjavi, je sploh dajala pečat celotnemu slavlju: pevci KUD Primož Trubar so s pravcato borbeno udarnostjo zapeli venček partizanskih pesmi, mladi recitatorji iz OŠ Velike Lašče in podružnične šole Turjak, pa so dično deklamirali nekaj naših najvidnejših revolucionarnih pesnikov. Na slavnosti seji je med drugim nekajkrat spregovoril tudi predsednik skupščine KS Turjak Drago Škanteč, ki je posebej poudaril pomen tega jubileja, hkrati pa osvetlil tudi povojna gospodarska prizadevanja teh dveh krajevnih skupnosti.

Proslava s svojo zgodovinsko monumentalnostjo, je bila le logičen zaključek praznovanja, ki se je začelo že teden dni prej. Tedaj je dramska sekcija ZSMS Turjak simbolično uprizorila igro »Tridesetletna vojna«, krajevna pohodna enota »Ljubo Šerec« pa je nekaj dni zatem krenila na pot obujanja spominov po okoliških krajevnih skupnostih, na kateri je položila cvetje na vsa spominska obeležja. Učenci podružnične osnovne šole Turjak pa so na sam dan praznovanja položili cvetje na spominska obeležja v sami domači krajevni skupnosti.

Spomini so še živi

Turjaška partizanska zmaga s svojo epsko veličino nedvomno zasluži več kot zgolj bežen spominski utrinek. V njej se hkrati zrcali silna volja in tovarštvo, pa tudi požrtvovalnost in partizanska taktična zvižanost. Eden preživelih borcev Prešernove brigade, ki je oblegala grad, Emerik Drol-Živo, se dogodkov tistega nedeljskega dne spominja takole:

»S skupino borcev, ki so nas določili za juriš, smo vdrli skozi luknjo, ki so jo v grajskem zidu izdolble naše težke havbice. Bili so nas že čakali za svojimi barikadami na dvorišču in nas v hipu zasuli z bombami. V zaprtim prostoru so te delovale naravnost zastrašujoče. Ni nam preostalo nič drugega, ko da se umaknemo na podstrešje in od tam nadaljujemo boj. Sam sem od tam gori zmetal na dvorišče skoraj vse bombe, ki sem jih imel pri sebi. Na poti v nižjo etažo pa sem na lepem naletel na sovražnikov mitraljez, ki je vztrajno nabijal po mojih tovariših ga zgrabil in skušal z vso silo potegniti iz luknje. Toda glej, mitraljez je bil vroč kot sam vrag, in moral sem ga v hipu izpustiti. A tudi belček za njim se ga je oklepal kot klop. Pa sem mirno odvil bombo in jo spustil v odprtino in mitraljez se je v silnem hrúšču kar sam od sebe zakotalil iz luknje...«

Nič več odrezani od sveta

Po vojni se je Turjak kljub poprejšnjemu razgibanemu partizanskemu delovanju zavil v dolgoletno delovno mrtvilo. Manjkalo sicer ni svežih zamisli in obljub, a dalj kot do tega nikakor ni prišlo. Zadnjih nekaj let pa se je spet začelo nekaj premikati. Turjačani so z lastnim delom

zgradili svojo telefonsko omrežje (v dolžini 30 km), ki ga jim je omogočila nedavno zgrajena centrala v Velikih Laščah. S tem, kakor tudi z novimi 40 km omrežja v KS Velike Lašče, bo številnim tukajšnjim vasetem in zaselkom posledje omogočeno, da bodo stopili v normalen stik s svetom.

Pomembna pridobitev v tej smeri je tudi nova jámberska trafo postaja, ki je doobra okrepila tukajšnje električno napeljava, pa zdravstvena postaja v Velikih Laščah, ki bo predvidoma dograjena januarja drugo leto. S to bodo imeli tukajšnji krajani posledje znatno bližje do zdravstva.

Seveda pa Turjačani mislijo še naprej. Radi bi prišli tudi do lastnega napajalnega vodovoda, kajti od enajstih vasi v KS, sta dve še popolnoma brez vode. V ta namen so že pred leti zbirali samoprispevek v obliki obveznic, zdaj pa le še čakajo, da jih bodo vključili v plan Območne vodne skupnosti, s čimer bi potem lahko začeli z gradnjo I. faze.

Nekoliko teže bo nemara s cestami, ki so jih primorani krajani za zdaj vzdrževati sami, kajti – kot pravijo – za te ni denarja. Tu škriplje še zlasti v zimskem času, ko je treba pluziti tudi do več kot 10 km oddaljenih vasi.

Turjačani, ki se sicer še vedno povečini opirajo na kmetijstvo, vse glasneje razmišljajo tudi o tem, da bi poprijeli še za kako drugo delo. Radi bi se denimo dokopali do kakega manjšega obrata, koder bi vlagali svoje dopoldanske žulje, le da ne bi bil tehnološko prezahteven. Sploh – kot pravijo – se jim v delu odpirajo neslutene možnosti, ki jih še posebej v današnjem času nikakor ne gre zanemarjati.

BRANKO VRHOVEC

IZ HORJULA

Spomini, dolgi desetletja

Srečati svoje vrstnike po petdesetih in več letih in z njimi drobni spomine na davno otroštvo, na skupna šolska leta, je najbrž dogodek, ki ga človek ne doživi ravno vsak dan.

Tembolj so se pred dnevi razživele starejši občani Horjula in okolice, letnik 1914–18, ko so v domači gostilni po dolgih letih zopet segli drug drugemu v roke in ob priložnostni zakuski razpletli svoje spomine na čas, ki je že davno za njimi. Prijateljsko kramljanje je sledilo kramljanju, pomečano z dobršno mero šaljivosti in prečernosti, ki je dala srečanju še poseben pečat.

»Vsekakor smo generacija, ki je dala skozi največ vodstev,« je šegavo zasolil slavje Jule Velkavrh, ki je tudi sicer prevzel vse breme organizacije.

Naključje je to pot hotelo, da so se najstarejši udeleženci, letnik 1914, rodili prav ob začetku prve svetovne vojne, najmlajši, letnik 1918, pa ob njenem koncu. V tem času se je v ožji Horjulski dolini rodilo 165 otrok, od katerih jih je danes živih le še 83. Prav zato je bil mik ponovnega snidenja, razumljivo, še toliko večji.

»Naravnost pretresljivo je, ko človek takole sreča svoje sošolce in vrstnike po tolikih letih,« je ob tem ganjeno zavzdihnila ena izmed udeleženk. »Sama nisem vedela nekaterih od teh že vse od šolskih let. Kar ne morem verjeti, da bi bilo res. A vendar so res vsi pravi, le malo starejši so kot so bili nekoč, in zame je srečanje že s tem več kot doseglo svoj namen. Srčno si le želim, da bi ne bilo zadnje.«

BRANKO VRHOVEC

Plinovod prihaja na Vič

Mestni plinovod se širi na Vič, delavci te dni obnavljajo napeljava po Jamovi cesti. Ko so prišli do križišča z Jadransko, ga seveda niso mogli zaobiti – to pa je povzročalo nekaj dni gnečo in nejevoljo voznikov, še zlasti ob konicah, ko je bilo vozil veliko, kljub vse manj pomembnim bencinskim bonom.

(Foto: Danilo Hinič)

Končno asfalt skozi Zaklanec

Težko pričakovani in tolikanj odlašani asfalt skozi Zaklanec je sednjic le dočakal svojo uresničitev. Delavci Cestnega podjetja Ljubljana so že prve dni septembra utrdili celotno cestišče od glavne ceste do zadnje zaklanske hiše proti Prosci, naslednje dni pa so ga potem po vsej dolžini prevlekli z debelo grobo in nato še fino asfaltno prevleko. Da je delo to pot potekalo tako tekoče, in brez večjih zastojev, se gre v veliki meri zahvaliti tudi krajanom samim, ki so že lani s prostovoljnimi delom primerno razširili in nasuli celotno cestišče.

BRANKO VRHOVEC